

ikke alene at være billigt og rigtigt, men det forekommer mig, efter vor Grundlovs Betydning, at være nødvendigt, og jeg idetmindste for mit Bedkommende, vil derfor meget nødig bidrage til, at de andre Troesssamsfund skulde have en større Frihed og Berettigelse end den, der tilkommer Folketirken; thi jeg for mit Bedkommende vil meget nødig bidrage det Mindste til at tvinge eller lokke Folk ud af en Kirke, som jeg selv hører til. Men, naar man nu vil sige, og det er sagt: Den, som tager Tingen paa denne Maade, gjør det, fordi han foretrækker det borgerlige Ægteskab for det kirkelige, fordi han ønsker det borgerlige Ægteskab som Regel og det kirkelige som Undtagelse, saa tager man idetmindste feil for mit Bedkommende; thi jeg ikke alene ikke ønsker dette, men er tværtimod overbevist om, at, hvilketsomhelst af de foreliggende Forslag der endog vedtages, saa vil dog det kirkelige Ægteskab blive det almindelige og det borgerlige Undtagelsen. Men Grunden, hvorfor jeg nærmest har ønsket Ordet, det er, for at gjøre opmærksom paa, i hvilken uheldig og skjæv Stilling vi, som have denne Ansættelse af de 3 foreliggende Forslag, ere stillede ved den Maade, hvorpaa disse Forslag ere stillede til Forhandling og Afstemning. Der er i saa Henseende givet os forskellige Raad, forskellige gode Raad, baade af den ærede Ordfører, af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te District (Mourier) og af den ærede Cultusminister; men, hvor man behøver saa ofte og med saa mange Grunde at paavise os, at, hvis vi ville det eller det, saa skulle vi stemme paa den eller den Maade, der er det klart, at det er vanskeligt at stemme, der er det klart, at de, som skulle stemme, befindes sig i en uheldig Stilling, og jeg har derfor anseet det som en Pligt for mig selv, og jeg troer ogsaa for de Andre, som staae paa samme Punkt som jeg, udtrykkeligt at erklære, at, hvad enten jeg stemmer Ja eller Nei for det Forslag, som nærmest foreligger, saa er det hverken et ubetinget Ja eller et ubetinget Nei. Jeg foretrækker det foreliggende Forslag for Majoritetens, og kunde altsaa være tilbøielig til at stemme Ja for det; men jeg foretrækker det Forslag, som er stillet af Rigsdagsmanden for Ringsted (Spandet),

endnu mere for det, som er stillet af Rigsdagsmanden for Hølstebro (Damgaard), og maa altsaa være tilbøielig til at stemme Nei; men jeg vil, eftersom Forholdene nu ere, kun eengang komme til at stemme over det foreliggende Forslag, og denne Stemme er betinget af Hensyn, som forekommer mig ikke burde være tilstede, og som under en anden Afstemningsmaade heller ikke vilde have været tilstede. Hverken mit Ja eller mit Nei maa derfor betragtes som et ubetinget Ja eller Nei.

Formanden: Hvad Afstemningsmaaden angaaer, saa troer jeg Ingen kan indvende Noget derimod (Nei! Nei!); den er givet ved Sagens egen Natur, idet det ikke har været muligt at sætte Forslagene til Afstemning paa anden Maade, end steet er. Det er en Selvfølge, at, hvis den ærede Forslagsstiller havde stillet de forskjellige 8 Paragrapher, hvoraf hans Forslag bestaaer, i Form af Ændringsforslag til de af Udvalgets Fleertal foreslaaede Paragrapher, vilde Afstemningsmaaden have været mere simpel.

Damgaard: Jeg maa først tillade mig at modstige den Paastand af den høitærede Cultusminister, at der ved det Forslag, jeg har forelagt, skulde være givet en Bestemmelse, som er uklar og uholdbar; thi, dersom den Bestemmelse, som jeg i 1ste Paragraph har opstillet, som er den væsentligste Paragraph i mit Forslag, bliver uklar og uholdbar, saa maa jeg tillade mig at bemærke, at saa er Skylden hos Staten; det er dens Pligt at have Tilsyn med de Troesssamsfund, som danne sig her i Landet; thi jeg paastaer, at jeg med Grund kan gaae ud fra den Sætning, at Staten er ikke berettiget til at lade her i Landet opstaae, sammentræde og danne sig hvilketsomhelst religiøse Samsfund det maatte være, og holde sig aldeles passiv ligeoverfor dem og sige: saalænge de ikke træde aabenbar fjendtligt op imod Statens Indretninger og sædelige Orden, saalænge overseer vi dem, og saalænge bekymrer vi os aldeles ikke om dem. Naar der ved Siden heraf med saameget Eftertryk er gjort gjældende, at der skulde have været brugt Ordet „anerkjendt“ istedetfor „bestaaende“, thi saa havde Staten været paa det Rene, saa vidste den hvem den havde at